

Jaunimas

Mėnesinis laikraštis skiriamas jauniems.

TURINYS: Žmogaus pažanga ir jos akstinai. — Lietuvių vardai. — Lietuvaitė, vaizdelis. — Apgvalga: Dabartinė Airopos raštija; nūdien žmonės kreipiasi į pamatinius gyvenimo klausimus; mūsų laiko Lietuvių raštija; naujas milžinas Anglų garlaivis Titanik nugrimzdo. — Pasikalbėjimai: Kaip išeiti iš sekmių galaus apsiėjimo su savo kūnu? — Iš leidėjų rašytojų pusės.

ŽMOGAUS PAŽANGA IR JOS AKSTINAI.

Pazvelgiant dangun, kur zvaigzdės spindi, nematīti, jog jos vaikštioja. Reikia žiūrėti į padangius. Tse galima išvīsti, kaip zvaigzdės uzteka ir antron pusēn nusileidžia.

Taipo-jau nematīti, kad žmonės gerin eina, tik taip pazvelgus į gyvenimā. Ir kad pavienis žmogus pats save mėgina, nelengva jām numanīti, jog jis zengia tolīn. Tūli dār-gi nei nezino, kas žmogaus pažanga. Gāl būti, jog nei to, kad žmogus zengia tolīn, kad jis turi zengti.

Norint īgīti kokī išmānīmā apie žmogaus pažangā, reikia todēl zvelgti į žmogaus prādziā ir į jo augstumā. Tik negalima tos pradzios jieskoti kokio pavidalo prasadėjime. Žmogus stoji regiman gyveniman, kuomet kokiamė gīvame pavidale sušvito saves-zinojimo kibirkstelē.

Saves-zinojimas ģra zmogaus zģimis. Juo skiriasi zmogus nuo gģvulio ir kitu gģviu. Saves-zinojimas ģra zmoniškumo pradzia ir pģmatas. Ir jis spindi pasijautimu, mģnģmu, valia. Saves-zinojimas stģto zmogu tarsi anapus gamtos valdģmo skritulio. Tik save-zinantģsis tegģli savaip gģventi: jausti, manģti ir norģti bei veikti. Nebutina jģm, kģn jo prigimtis, ta jģm suteikta gamtos dalelģ, jam liepia.

Bet saves-zinojimas nģra lģgus visuose zmonģse. Tuluose jis vos tebrģksta. Tiejie ģra visģkai dģr prigimties valdzioj. Kituose jis jau aušta, kaip diena. Tiejie pradeda stengties priģš savo prigimties palinkimus ir kartais sunkiai turi kovoti su jais. Keliuose, pagaliaus, saves-zinojimas svietģia kaip uztekģjusi saulģ. Jie ģra pilnai savo prigimties valdonais.

Zmogus ģra evolucios laipsnis, bet kartu ir vienas jos veiksnis. O jis nģra tiktai tģm veiksnis, kas zemiau jo stovi, bet ir savo draugams, butent kitiems zmonģms. Evolucia nepasibaigia zmonģmis, kokiais jie siandien ģra. Jģ zmoniškumas turi tobulesniu pastoti.

Be to, kas drģstģ sakģti, kad evolucia pasibaigia iskilusiais zmonģmis, kad nģra dģr esģbiu augstesnio laipsnio ir uz prakilnģjģ zmogģ?

Visoko, kas estģ, nemģtome. Dģr-gi nei patģiu saves-zinojimas nģra dalģkas paprastojo tģrinģjimo. Jisai pareina kaip kokia sviesos banga

is dvģsģkģ visumos gelmiu ir, apļiejes regimģ gyvenimģ, vģl grģzta ģ anas gilģbes arba ģ augstumus, is kur jis kiles.

Regimasis gyvenimas ģra evolucios dirva. Visa gģviu srovģ turi per jģ plaukti, jeib pasiektģ evolucios tikslģ. Ir gyvenimas su visomis savo priemonģmis aiģkiai atsiliepia ģ ateinantģias sģmoniģ bangas. Tatsau jis butģ zmogui be naudos, jeigu jame nebģtģ ir kitģ zmoniģ. Tik zmogus tegģli ģ zmogģ tokiģ ģntekme padarģti, kad jo zmoniģkumas apsireģkia.

Bet paprastai neveikia zmoniģ esģbģs tiesiog ģ vienas kitģ. Zmoniģ pazanga isaugino tģm tarpinģkģvimo priemones. O tos ģra kartu zmogaus pazangos atspinduliai (ne pati pazanga) ir jos akstinai. — Zmogus, gģvendamas su zmonģmis, priverģtģiamas apsireģsti jautģiantģiu, manantģiu ir norintģiu. Tuo jo saves-zinojimas vis aiģkesniu pastoja. Ir is to, kad zmogus jautģia, mģno, nori, isauga trģs zmogaus pazangos atspinduliai ir reiģkiniai, butent: tikģba, kalba ir dora.¹⁾

Be saves-zinojimo nebģtģ zmogaus pasijautimo, mģnģmo ir vģlios, kadangi nebģtģ jiems iseigos. Ir be tģ pamatiniģ zmogaus apsireģkimģ nebģtģ tikģbos, kalbos, doros. Tie trģs dalģkai ģra tarsi po visģ akiģ isdģtas zmoniģkumas. Todģl rodos, galima ir sakģti tikģbģ, kalbģ bei dorģ esant objektiviniu zmoniģkumu.

¹⁾ Taip tvirtina ir mokslininkas W. Wundt savo raģte: Probleme der Völkerpsychologie. Leipzig 1911.

Bet reikia suprasti, kad tuo manīta, kas paprastai tikība, kalba bei dora vadinama. Istikrūjū jos trīs īra vidujiniai žmogaus dalīkai. Apsireiškimai tēra vidaus gīvībės ir gālios žīmiai. Tikība todėl īra istikrūjū žmogaus pajautimas savo esībės ir kilmės. Kalba īra toks žmogaus mānīmo sušvitėjimas, kad tas gāli būti išvīstas ir kitū jām līgiū esībiū. Dora īra tokia vālios galia, kad ji ir gīvenimo sunkenības apveikia.

Ipatšiai svarbu šitā išmanīti apie tikībā. Bet nēra tai lengva. Eina tše klausimas apie galutinī žmogaus evolūcios tikslā. Žmogus, tai esti, ta esībē, kuri žino save esanti, turi tarsi susitikti su tuo, iš kur jos esībē pareina, tarsi savo kilmės priežastī išvīsti. Tas susitikimas arba išvīdimas būtū tikība, o jai patirti reikalingas širdies, dvāsios palinkimas ir galia, kuri vadinama tikėjimu.

Bet ta taip išmānoma tikība nēra kiekvienām aiški. Istikrūjū viskas, kas esti, randasi tikīboj su viso pasaulio Priežastimi. Tik apie tai žinoti tēra galima tai esībei, kuri turi saves-žinojimo. Menkas toksai māža tiktai praneš žmogui apie minimā Priežastī. Kuomet saves-žinojimas daugiau švietšia, žmogus daugiau ir pajautšia apie jā. O iš lengvo jām bus vis daugiau patīrimo. Žmoniškoji evolūcios banga nesustoja. Nuolatai ji kīla, nors labai kantriai palengva. Ir nuolatai saves-žinojimā žādina gīvenimas ir visa-tai, kas jame patšios evolūcios tām sutverta.

Ant žemo žmogaus laipsnio visa jo sāmōnē

kreipiasi ī paviršiū, ī regimāji pasaulī. Ir tai, kas jo vidūje īra, jojo vos pastebima. Todėl tad tikība, kalba bei dora ir/skaitomi paprastai visiškai paviršiaus dalīkais. Ir lengva suprasti, kad taip tegāli būti ant žemesnio pažangos laipsnio. Tik susitikdamas su regimu gīvenimu, žmogus išmoko pajautsi, kad jis īra (ne kas jis). Ir iš to turėjo jām pareiti ir tas tikėjimas, jog jisai pats pareinās iš regimo pasaulio. Ir viskas, kām jis dāro, jeib apsireikštū, tegāli kreipties ī tājī. Tik iš paviršiaus pareinanti visa pagalba, laimē, visas išmānīmas, ir tt., ir tik prieš paviršiū žmogus tegālis apsi-reikšti jautšiantšiu, mānantšiu ir norintšiu.

Iš tokio numānīmo išaugo²⁾ objektivinē tikība. Taip rādosi žmogaus omenīje vaizdeliai regimū daigtū, kuriū dėl jis bandē apsireikšti ir kalbēti. Pagaliaus, iš žmogaus veikimo ī žmogū, iš skausmū ir džiaugsmū, žmonēms draugiškai gīvenant, objektiviai pāprotšiai ir dora.

Vienat tokia tikība, kalba ir dora tēra mokslīškai ištiriama. Tik jos tegāli būti mokslo, žinijos dalīku. Jūjū pāmatas, kurs žmogaus vidūje randasi ir tuo pasilieka, negāli būti mokslīškai tīrinējamas. Todėl tuo mokslo ir nesirūpinama ir vien žiūrīma ī tai, kas objektiviška. Tūli³⁾ todėl ir vadina tautos tikībā, kalbā bei dorā net tautos siela. Teisībē, ji tše apsireiškia. O tie trīs jos reiškīniai stovi artšiausiame sārūšīje su viens kitu.

²⁾ Taip žiūrint aplamai ir vien iš paviršiaus ī žmogaus pažangā. ³⁾ Pav. mokslininkas W. Wundt.

Ir ta tauta turi pasilikti atgal už kitas, kuri negalėjusi savo tikibą išauginti arba, priimdama kitą, tąją savo būdai pritaikinti. Tai reiškia, savo pažangai ją pasidarinti akstinu.

Tuomi turi būti ne tik tai tikiba, bet ir kalba bei dora. Jos yra evoliucijos auginamos, jeib jos jai būtų akstinai. Kaip, žiūrint į visą žinomąjį evoliucijos kelią, gamtos valstijos yra evoliucijos veiksniai, taip žmonijos pažangai tikiba, kalba bei dora yra jos vaisiai ir kartu jos akstinai.

Tikrai imant tenusiduoda žmogaus pažanga jo viduje. Bet ji atsispindi objektyviniuose tikyboje, kalboje ir dorose. Situose dalykuose galima todėl matyti evoliucijos kelią. Aiškiausiai tai pasirodo atsivėlgiant į tikibą. — Pirmiau ji yra prisibijojimas ir todėl garbinimas kokio ypatingo daigto. Žmogus ant žemo dvąsios laipsnio visiškai nenumano, iš ko jo gyvenimas dera. Bet jam rodos, jog tai turi, kas labai ypatinga, baugu. O daryti kokių regimų dalykų, kadangi tokiame žmogui visas gyvenimas, visa palaima rodos pareinanti iš regimų dalykų. Ira tai žmogus, kurs pažįsta tik tai kūno pajutimus. Savęs-žinojimas visai su juo surištas.

Su didesniu vidaus praturtėjimu žmogus daugiau ir pajauts savo vidaus galias. Ir pradeda įieškoti už regimų dalykų neregimas galības. Pagal tai pasidaro apie jas visokias nuomones ir pavaldus. Susimano pasakas. Tos tai jam yra tikiba.

Dar žingsni toliau, ir žmogus meta visą-tai. Išmokes savo proto, mąnimo ir noro jėgomis dau-

giau naudoties, jautsiasis jis daugiau iš dvąsiskų galių gyvenas negu iš pavirsaus. Ir pasidaro visokius išguldimus apie tai, bando savo išmąnimus apreikšti visokiais veikimais. Tikiba yra tad pastojusi mokslu ir pasisventimo apeigomis.

Nepasilieka ta tikiba visuomet tokia-jau. Naujos žmonijų kartos taiso mokslą ir apeigas. Darygi nenoroms. Mokslas sutinka naujų žmonijų supratimo jėgas. O kaip kas ką supranta, taip jis sako "mokslą" mokinant. Ivairių amžių žmonės todėl tą patį mokslą ivairiai ir supranta.

Negalima šis visoko išdėstinti. Vienok tiek bus ir be to aišku, kad tikiba kaip mokslas yra daug daugiau vidaus dalykų negu tikiba, kuri risis prie ypatingo daigto arba kuri apreiškiama kokiais pavaldais (stabais). Tikiba kaip mokslas privertsia žmogų daugiau ir gyventi vidaus gyvenimu, ji jį tarsi atris nuo paviršutinumo ir veda jį artčiau jo paties esibe, kreipia jo pastebėjimus į dvąsios puse.

Visai panašiai kaip tikiba išauga ir kalba bei dora. Tik tai lengviau suprasti. Kalbėdamas ir norėdamas žmogus kreipiasi į paviršių, į kitų žmonių pavaldus ir per juos į žmones. O tuo kalba bei dora tarsi vis stātoma po akių. Bet tikyboje žmogus vis daugiau pasilieka viduje, kuo daugiau jis kila. Nereikals todėl šis kalbos bei doros augimą išguldinti. Svarbiau yra omenį kreipti į tai, kad visi tris žmogaus esybės reiškiniai kartu auga. Nėra iškilusios tikybos be

atitinkamos doros. Ir antraip. Ir nėra prakilnios kalbos be augštos tikības ir doros.

Tik aiškiau save-zinās zmogus gāli aiškiau ir jausti, manīti ir norēti. O kurs aiškiau jautšiasi, turi aiškesniu būti ir savo tikīboje. Taipo-jau, kurs stipriau māno, aiškiau ir gausiau ištaria savo mintis. Pagaliaus, kurs tvirtšiau nori, bus tvirtesniu ir savo doroj, savo veikime.

Bet ne vien todēl minimieji trīs dalīkai auga kartu, kad zmogaus esībē auga, bet ir todēl, kad viena padāro ītekme ī kitā: tikība ī kalbā ir dorā, kalba ī tikībā ir dorā, dora ī tikībā ir kalbā. Ir tai nėra abejotina. Aiškiausiai berods tai matīti atsizvelgiant ī tikībā. Ji, kuri guldosi ant pamatinio zmogaus jausmo, būtent ant pasijautimo, privertšia zmogū aiškiau ir savo vidū apreikšti. Todēl galima būtū tiesiog sakīti tikībā gaminant kalbā ir dorā. O rimtai atsizvelgiant ī zmonijos gīvenimā negalima gintšīti, kad tikība īra didziausia gīvenimo galia ir zmonijos pazangos ākstinu. Ģarsiausieji zmoniū darbai be tikības visai negāli būti mānomi. Taip ir dora be tikības nėra galima, kaip ji negalima be zmogaus vālios, o toji be zmogaus saves-zinojimo.

Tikība, kalba bei dora nepadāro vien ītekmes ī viens kitā, bet ir ī pātšīā zmogaus esībe. Zmogus, pareidamas ī šī gīvenimā, tai estī uzgimdamas, jau sutinkamas kokios-nors tikības, kalbos ir doros. Ir jis, gīvendamas, jas ar tobulis ar darkis ir tuo pats zengs tolīn ar atgal.

Ira zinoma, kad protas lāvinas zmogui kalbā išmokstant. Taipo-jau zmogus išmoksta teisingiau ir tvirtšiau norēti sekdamas doros reikalāvimus. Tikība kaipo mokslas ir apeigos neturi tikslo protā arba vāliā auginti, bet pirmiau zmogūje prakilnībēs pajautimā zādinti. Iš to tad lengvai pasidāro Sviesesnis išmānīmaš, tvirtesnē valia. Toliau tad zmogūje pasidāro tokia permaina, kad prakilnībē jo esībēs īpatībē pastoja.⁴⁾

Žiūrint ī tai, kaip zmogus sutinka tikībā kaipo mokslā ir āpeigā, jo pazanga dār kitaip apsireiškia. Paliekant neminētu zemos tikības zmogū, reikia sakīti, kad ant īpatingo kilimo laipsnio zmogus pradeda pajauti, jog tikība negāli būti tik paviršutiniu dalīku, kaip koks mokslas. Ir pradeda būti kalbama apie tikėjimā, kurs stātomas šale objektivinės tikības. O tik reiškia tai, kad zmogus savo esībėje īra kiles ir pradeda jieškoti savo gīvībēs sānlīgā ir versme. Ir išlengvo jām tarsi Svinta, jog taip vadinamoji tikība, būtent tikības mokslas, tikības apeigos, tēra kelrodis ī tikībā.

Akies mirksnis, kuomet zmogus tai numanīti pradėjo, īra labai svarbus. Jis parodo īpatingā zmogaus iškilimo laipsnī. Tuo akies mirksniu zmogus zengia iš draugijinio tikības gīvenimo ī sāvīškāji. Jis pradeda pastoti dvāsišku. Pradeda pats savo pazanga, "išgānīmu" rūpinties. Jieško savo esībēs šaknies.

⁴⁾ Platšiau apie tai vienu kartu "Jaunime" negālime kalbēti.

Be kitu žmonių mánimū ir išmánimū jis berods neapsieis. Bet visi tie tebus jām patarimai. Patšiam tikības klausime jis bus sau vienas. Vienū-vienas. Žino, jog pats turi surasti sau kiliimo keliā, turi nujausti evolūcios srove savo viduje ir i jā visu žinojimu stoties.

Ir po tikro širdingo įieškėjimo žmogus tai ir suras. Bus tai užkopimas ant naujo laipsnio. Žmogus galės savo omenį kreipti i dvásiškas galības. Tše jis pasijaus savo esības šaknimis. Tše išvīs savo galiū, savo esības versme. Tikiba bus žmogui pastojusi susitikimu su pasaulio Priežastimi. Pradės tojoj sąmoningai giventi. Ir iš to jām galingai atplauks išmintis, meilė, vālios galia.

Nebžengs žmogus tad slankiai tolīn evolūcios keliu. Didžiais žingsniais kilis jis iš paprasto žmoniškumo. Jis kilis, kadangi sąmoningai gīves savo esības kilmėj. Jo saves-žinojimas švies kaip užtekėjusi saulė. Ir vietoj būti pažangos ākstinu, tikiba bus žmogui jo amžiaus tikslu pastojusi.

Vidūnas.

LIETUVIU VARDAI.

Visi mes juos pažįstame. Ir visi gerai žinome, jog jie, išėmus tiktai kelis, nėra lietuviški. Ira jie Žydū, Latīnū ar šiaip kitātautšiū vardai. Matīti iš to, kad Lietuviams jau senai nebuvo garbingi patšiū vardai. Nepažįsta Lietuviai ideāliškū savo tautos vīrū ir moterū, kuriū vardus panorētū duoti savo vaikams.

Tūli berods sāko tokiū vīrū ir moterū Lietuviu tauta niekuomet neturėjusi. Bet tai regimai neteisībė. Tauta.

kuri neturi jokiū garbės vertū žmoniū, labai greitai žūva, nors būtū jos gyvenimo sąnligos ir kaži-kaip geros. O Lietuviu tauta išliko, nepaprastai spaudžiama iš visū pusiū. Būtinai ji ira turėjusi visā eile iškilusiū žmoniū. O žiūrint i historiā, pamātome, jog taip ir ira. Bet nedaug Lietuviu pažįsta savo tautos historiā. O senai Lietuviai prātinos ir gāl buvo prātinami savo didvīrius peikti ir kitātautšius girti ir garbėj laikīti.

Prie kitātautšiū berods ir mātome tātū pātū palinkimā. Tik šiaurės tautos ir Vokietšiai vadindavo savo vaikus dažniausiai senovės vardais. Suliginant jie vėlai pateko po intekmės senū Žydū historios. Ir ne taip greitai pasidārė tosios didvīriū garbintojais. Kitaip Lietuviai. Jie dār daug vėliau susipažino su Abraomais, Isaokais, Jokūbais, Juozapais, Dovidais, ir tt., bet jie labai greit pamiršo savo gražius vardus ir griebėsi tūjū. Be abejonės, Lietuviams nebuvo brangūs jų senovės vardai. Bet gālī būti, kad buvo pamirše, kāt tie reiškia. O nekartā vieni ir antri bus buve ir vertšiami vengti senovės vardū, būk tieji "pagoniški".

Prie kitātautšiū, īpatšiai prie Vokietšiū, randasi, žiūrint i vardū pasirinkimā, mūsų laiku labai žīmus apsireiškimas. Visišškai apleidžiami Žydū ir troškiai įieškomi Vokietšiū senovės vardai. Rodos, kad ir kitātautšiai vėl ima daugiau iš Vokietšiū senovės savo vaikams vardus. Sitā palinkimā tvirtinti pasirodė Vokietšiū spaudoj knīga,¹⁾ kuri paduoda viešumui jau dabar 5. laidoj didī rinkinī vardū, kuriū reikšmė ira ir išguldīta. Be abejonės tos knīgos rašytojai ir leidėjai žino, jog tokia knīga labai ira geidaujama.

Mums Lietuviams tokios kaip tik ir reikētū. Tikrai ji būtū labai naudinga Lietuviu dvāsiai stiprinti. Ir gāl neilgai trukus būtū Lietuviai tauta, kurios vaikai būtū lietuviš-

¹⁾ F. Khull, Deutsches Namensbüchlein. Berlin 1912.

kais vardais vadinami. Nebebūtume žmonėmis, kurie turi pasiskolinti vardus iš kitatautėjų, jeib galėtū saviškius atskirti.

Berods ėra tūli, kurie vadinasi lietuviškai. Ne vieni savo sūneli praminė Vytautu, savo dukraite Milda. Bet ir tame randasi pavojus. Veik visi Lietuviai bus vieni Vytautai ir vienos Mildos.

Todėl labai Lietuviams reikalingas vardū rinkinīs. Mūsū kalbos žinovai galėtū jī surašiti ir kartu vardū reikšme paduoti. Žinomasis mokslininkas Kaz. Būga ėra tām pradžią padāres su savo raštu: "Apie Lietuviu asmens vardus." Bet tas rašitas atsizvelgiant ė moksliskā Lietuviu kalbos tīrinėjimā. O todėl, nors rasime tame rašte tūlus gražius vardus, tik dār vis reikia laukti rāsto parašito tuo tikslu, kurs aiškintas ėra šitame mūsū rašinij. *Vds.*

Lietuvaitė.

Darbelis A. Brako.

APŽVALGA.

Dabartinė Airopos raštija. Sākoma, raštija esanti žmoniū palinkimū, mintsiū ir apskritai dvāsios stovio atspindis. Iš raštijos galima būk spresti apie žmones, iš kuriū ta raštija kilusi, ir kurie ja pasimėgsta. Mūsū laikū Airopos raštija, kaip sako vienas žimus raštijos historikas, vīriausiai kalba apie lītinius sántikius tarp vīriško ir motriškos ir apie motras. Tarsi minimi sántikiai būtū svarbiausias šio gīvenimo dalīkas. Līg žmonės mūsū laiku apie niekā šiaip tiek nemānītū, kaip apie līties klausimus. O kad abejotume apie tai, vis dėlto teisībė, kad tokie rāstai labai geidaujami ir tūlū žmoniū su didžiu noru jieškomi. Mūsū laiku daugiau negu šiaip žmonės ėra linke ė lītiskumā. Līties karštumai, līties girtībė juos tarsi apzavėja. Tuose dalīkuose jie randa augstšiausius gīvenimo pasimėgimus. O kiti net dailiosios raštijos tikriausiājī gaivalā. Francijoje teātro dalīkai beveik vien lītisiū sántikius aiškina. Bet ir kitur didžiausioji ėtampa sukeliama līties sántikius kuo daugiau perkreipiant. Kartais visai nebesuprantama, kaip žmonės gāli tokiais dalīkais pasimėgti. Kraštutinis gašlumas, tai kas tūlū rāstū ir rašitojų bei kitū "dailininkū" norėta apreikšti. O šitas palinkimas eina per visā

Airopā. Nėra abejotina, žmonės šiandien tuose dalīkuose kitaip jautšia. Tūli māno, kad Airopos žmonės pradėdā silpnėti, o todėl ištvirkti. Bet, negāli visiškai taip būti. Ėra ir kitū rāstū apie līties klausimus. O tie visiškai turi kitā tikslā, būtent išgulditi ir šī gīvenimo klausimā, jeib žmonės ir tame sāmoningiau gīventū. Matiti, lītines raštijos priezastis turi būti gilesnė negu vien žmoniū palinkimas ė līties gīvenimā, jū pasileidimas. Eina per žmonijā tarsi nauja srovė. Tai reikētū geriau iširti.

Nūdien žmonės kreipiasi ė pamatinius gīvenimo klausimus. Tas sakinīs daug išguldo. Tik išiziūrėkime toliau ė dabarties raštijā. Žimiai daugiau negu apie kitus dalīkus rāšoma ir skaitoma apie tikībos klausimus ir gamtos apsireiškimus. Tai aiškina, taip sākant, mokslo rāstai. "Dailioji" raštija turi sāu pasirinkusi lītinius sántikius. Visa-tai nebūtū ėpatinga. Visuomet tikībīnė raštija būdavo didė. O rāstai apie gamtā turėjo pasidauginti, kadangi daugiau ziniū sugauname apie jā. Bet pastebėkime vienā žimū dalīkā. Visuose tuose rāstuose norima paskutinius dalīkus išgulditi. Tše nebesvarstomi tiek menki klausimai, kiek galutinieji. O prie tūjū priklauso ir līties sántikiai. Iš jū atsinau-

jina žmonija. Juose turi būti paslėpta gyvenimo mįslis. Bet tai mąstymu, svarstymu iširti tik tiems tegalima, kurių protas augintas, lāvintas. O tokių žmonių nėra didis skaitis. Dauguma nori patirdama iširti. Ji mąno išvīsianti, kas tas īpatingas traukimas līties prie līties ūra, kuomet ji visā išragaus. Vien to ji nori. Ir kuo daugiau ji apie tai skaito ir māsto, tuo daugiau ji tojo geismā sukelia, kad jo karštume, jo tamsiose liepsnose ir paskutinis proto reiškinielis nīksta. Mūsū laiku žmonėse gīvena neapsākomas pasiilgimas gyvenimo slėpinius išvīsti.

Mūsū laiko Lietuviū raštija. Tikrai ji skiriasi nuo kitū tautū raštijos. Kas apie tājā sakīta, vos su keliais pastebėjimais tinka ir Lietuviū raštijai. O kur taip ūra, tše bene vis rasime, jog tai koks išvers-tas dalīkas iš kitātautsiū rāstū. Tik rodos mūsū raštijos nesulfingamai daug vertimū ūra. Pastarais metais berods ir origināliški rāstai padaugėjo. Vienok vertimū skaitis dār vis labai žīmus tarp visū rāstū. Daugiausia origināliški rašiniai randasi laikraštisuose. Iš tše tad didesnieji paimami ī knīgas. Bet aplamai imant, mūsū raštija dār neatspindi mūsū, būtent Lietuviū, gyvenimo ir būdo, kaip tai kitur ūra. Ji tik parodo dvāsiškā mūsū stovī. Raštija auga. Matīti, žmonės skaito, nori skai-

tīti. Bet didīsis vertimū skaitis parodo, jog mes dar tebesame dvāsiškus turtus vartojanti, ne juo jau gaminanti tauta. Nėra tai blogas ženklas. Skaitīti norėti ūra dvāsiško budrumo žīmis. Vienok tai, kār tūli vertėjai vertsia iš kitātautsiū rāstū, tai neatneša mums garbės. Kitos tautos ima iš kitūjų raštijos beveik vien tosios žiedus. O kad tše kartais ir kitaip dāroma, tai didžioj raštijoj nepadāro tiek, kiek mazoj. Prie mūsū kiekvienas raštelis labai daug sveria. Todėl norint versti kokī rāstā iš kitū kalbū reikia labai apsimāstīti. Svarbiuosius dailiosios raštijos vertimus galima vienos rankos pirštis suskaitīti, kaip Kudirkos vertimus keliū Schillerio veikalū, Samajausko Hamleto vertimā, ir tt. Daugiausia, rodos, vertsiama ar abejotinos vertībės rāstus arba tiesiog kitātautsiū siukšles. Nesuprantama, kad vertėjai nejautsia, kaip tuomi pasirodo kitū ākise. Iš to, kār žmogus dāro, tik mātomas jo dvāsios stovis. Išmintings žmogus tik nepraleis laiko niekus beversdamas iš kitū tautū raštijos. Ir ne pelno dėlei. Sāzinė jām tai neužleistū. Mūsū žmonės regimai trokšte trokšta gerū naudingū rāstū. Tai tik negalima jiems duoti niekū. Tarsi kas duotū alkanām pelū arba net molio, jeib pasivalgtū. Toks dārbas nėra mūsū, būtent Lietuviū prakilnumo žīmis. Būtina todėl, kad visi tie, kurie

supranta, kas mums reikalinga, o kurie jau pagal tai ir dirba, dār daugiau pasistengtū Lietuvai paduoti gerus žmoniū sāzine budinantisius, jū širdī gaivinantisius ir galvas švietisiantisius rāstus.

Naujas milžiniškas Anglū garlaivis Titanik nugrimzdo. Nusidavė tai 15. Balandžio veikia po naktovidžio netoli Amerikos. Žuvo apie 1600 žmoniū. Baugiausioji tai žinoma nepalaima ant jūrū. Dār niekuomet tiek žmoniū kartu su laivu nenuskendo. Išliko gīvais apie 800 žmoniū. Būtū galėje daugiau išlikti, jeigu didīsis laivas būtū turėjes daugiau saugos valteliū. Dėl tos nepalaimos visas pasaulis sujudo. Buvo tikima, kad toks didis ir taip tvirtai statītas laivas plaukia be jokio pavojaus. Todėl ir visai nebuvo parūpin-tas užtenkamas skaitis saugos valteliū. O garlaivis ir nebūtū grimzdes, jeigu nebūtū nusikalte to laivo vedėjai. Norėjo veikiausiai pasiekti Amerikā. O labai greitai plaukdamas, laivas susidaužė su milžiniška ledo

lītimi. Laivas sulūžo. Net plie-ninēs jo sienos sulinko, līg būtū jos iš švino. Laivo kapitonas būk mires kaipo didvīris. — Nelaimingas atsitikimas ūra labai aiškus mūsū laiko žīmis. Nūdien žmonės ūra dažnai priversti savo turtā ir gīvibe tarsi ī kito žmogaus rankas paduoti. Daugiau negu kitais amžiais vienas ar kelī žmonės gali tūks-tantisius savo atsargumu apsau-goti arba neatsargumu nubaigti. Tik atsiminkime keliāvimā traukiniais ar garlaiviais. O mes, rodos, su savo išradimais, su visokiomis priemonėmis ir ūvairiais ūrankiais labai esame toli parėje, bet su savo sāziningumu atgal pasilike. Sāko ant minimo laivo esā buve girtaujama vākarā pirm to, o laivas vāromas kuo greitšiau kelione baigti. Be abejonės turi tas, kuriuomi daugiau žmoniū pasitiki, ir sāziningiau jū gīvibe saugoti. Sāziningumas turētū mūsū laiku augštšiausiai geidaujamas kiekvieno dalīkas būti. Vds.

PASIKALBEJIMAI.

Sitai dāliai "Jaunimo" skaitītojai rāginami drāsiai rašiti klausimū ir savo nuomoniū išreiškimū apie ūvairius gyvenimo dalīkus. Kiek tik galėsime, visuo pasinaudosime.

Nelaimės vaikas. Kaip iš-eiti iš sekmiū gašlaus apsiėjimo su savo paties kūnu? — Ira tai liga. O dar-gi dvejopa, būtent doros ir kūno. Kiekviena liga dingsta savaimi, kuomet jos priežastis pašāli-

nama. Tas sakinis nurodo pāmatā viso gīdimo. Priežastis minimos ligos ūra neskaistībė. O toji, tai žmogaus noro, jo vālios dalīkas. Tše turi gīdī-mas prasidėti. O visu kantrumu, pilna išsterme. Noras, kurs

kreipėsi į gašlumo pasimėgimą, turi kreipties į skautiškumą. Kas nori pasveikti, nebeturi niekuomet parimti su savo širdimi prie nesvarių mintių, nesvarių dārimų. Visas žmogus turi pasiduoti tām, kas skautu. Jau tai daug padarė, kad žmogus skaitė naudingas knygas, kurios teikia mokslā apie visokių gyvenimo klausimus. Tuomet nėra progos nesvarioms mintims veržties omenin. Bet dār geriau bus skaititi raštus, kurie vidū tarsi vālo, skaidrina, šventina. Tokiu tikslu rašėtas, pav. mano raštus: "Gimimo Slėpiniai." — Pripratusiām labai prie gašlių mintių, nepasiseks tuojau iš jų nesvarumo iškilti. Bet kurs nuoširdžiai ir nuolatai pasistengs skautiškūmā iškilti, tām tai tikrai ir pasiseks. Nors ir po ilgo vargo ir kantėsių. Kuo tvirtėsiu, kuo nuoširdžiau žmogus pasišves skautiškūmā, tuo greičiau jis išgīs iš gašliavimo sekmių. — Tai yra pirmutinis dalykas. Antras yra šalinti kūno įpratimus. Todėl reikia rūpintis, kad kraujas tiek ne susitvenktū lūtinėse kūno dālėse, arba, ap- lamai, ne kūno apatėioje. Todėl reikia vengti sunkiai suvar- tojamų dalykų (riebios mėsos) ir

valgiti tokius, kurie lengvai susivartoja, vaisius, duonā, pienā, ir tt. Labai svarbu, kad kūnas greitai tuštintū. Toliau labai yra naudinga, kad visas kūnas gerai išgaruotū. Todėl gera, jį ritā ir vākarā drungnu vandenimi nuplauti. Tik reikia rūpintis, kad jis nesūltū. Per dienā kūnas turi ar kūno dārbu ar mankštini- mu gerai, lig prākaitu, nualsi- namas būti. Daug reikia tūro oro gerti. Palengva giliai jį įplautėsiu per nosį traukti pil- dant pirmiau jū āpati, tad iš- lengvo ir virėsi, tad valandele orā palaikiti vidūje ir pagaliaus visai iškvėpuoti. Naudinga pagaliaus yra ir nelūtinis draugāvimas su kitos lūties žmogumi. Skauti- mergaitė savo sveikumu gido ne- svārū bernelį nuo gašlumo. Bet ir antraip nusiduoda. Supranta- mas dalykas, kad tūjų draugāvi- mas nieko neturi dārbo turėti su lūtinu sugėvenimu. Jis turi būti doras pasiūnekėjimas, pasi- linksminimas, pasidžiaugimas tuo, kas gamtoj matiti ir girdėti, pa- sidalinimas savo darbo apmāst- ūmu, gyvenimo klausimo apsvars- tūmu, ir tt. Jieškokime, kiek īma- nīdami, skautumo, ir jis išgīdīs. Skautiškūmā yra geriausias gīdėtojas.

Vds.

IS leidėjų-rašytojų pusės.

Dār kartā, o dabar pirm viso, primename, kad mums dār yra iš trijų vietū iš Didž. Lietuvos pinigū atsiūsta, o negālime išskaititi, kas tie siuntėjai yra. Todėl prāšome mums tai atrašiti. Tad tuojau siūsime "Jaunimā". — "Jaunimas" siuntėsiamas į namus už 2 M. per metus, į Didžiājā Lietuvā už 1,25 Rublį, į Amėrikā už 75 Centus, pavienis numeris už 30 Pf., 15 Kap. arba 10 Cent. — „Jaunimo“ tām nesiuntėsiame, kurio adreso neišskaitome.

Martin Aszmutat, Tilžėj, **Garnisonstr. 19.**